

USVOJENI TEKSTOVI

P9_TA(2024)0010

Provedba teritorijalnog razvoja (Uredba o zajedničkim odredbama, glava III. poglavlje II.) i njegova primjena u Teritorijalnom programu Europske unije 2030.

Rezolucija Europskog parlamenta od 16. siječnja 2024. o provedbi teritorijalnog razvoja (Uredba o zajedničkim odredbama, glava III. poglavlje II.) i njegovoj primjeni u Teritorijalnom programu Europske unije 2030. (2023/2048(INI))

Europski parlament,

- uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegovu glavu XVIII.,
- uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/1060 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o utvrđivanju zajedničkih odredaba o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu plus, Kohezijskom fondu, Fondu za pravednu tranziciju i Europskom fondu za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu te financijskih pravila za njih i za Fond za azil, migracije i integraciju, Fond za unutarnju sigurnost i Instrument za financijsku potporu u području upravljanja granicama i vizne politike¹ (Uredba o zajedničkim odredbama),
- uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/1058 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o Europskom fondu za regionalni razvoj i Kohezijskom fondu²,
- uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/1059 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o posebnim odredbama za cilj „Europska teritorijalna suradnja (Interreg)” koji se podupire iz Europskog fonda za regionalni razvoj i iz instrumenata za financiranje vanjskog djelovanja³,
- uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/1056 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o uspostavi Fonda za pravednu tranziciju⁴,
- uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/2115 Europskog parlamenta i Vijeća od 2. prosinca 2021. o utvrđivanju pravila o potpori za strateške planove koje izrađuju države članice u okviru zajedničke poljoprivredne politike (strateški planovi u okviru

¹ SL L 231, 30.6.2021., str. 159.

² SL L 231, 30.6.2021., str. 60.

³ SL L 231, 30.6.2021., str. 94.

⁴ SL L 231, 30.6.2021., str. 1.

ZPP-a) i koji se financiraju iz Europskog fonda za jamstva u poljoprivredi (EFJP) i Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) te o stavljanju izvan snage uredbi (EU) br. 1305/2013 i (EU) br. 1307/2013¹;

- uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2020/2220 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. prosinca 2020. o utvrđivanju određenih prijelaznih odredaba za potporu iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) i Europskog fonda za jamstva u poljoprivredi (EFJP) u godinama 2021. i 2022. i izmjeni uredaba (EU) br. 1305/2013, (EU) br. 1306/2013 i (EU) br. 1307/2013 u pogledu sredstava i primjene u godinama 2021. i 2022. te Uredbe (EU) br. 1308/2013 u pogledu sredstava i raspodjele takve potpore u godinama 2021. i 2022.²,
- uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006³,
- uzimajući u obzir sporazum postignut 12. prosinca 2015. u Parizu na 21. zasjedanju Konferencije stranaka (COP 21) Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama (Pariški sporazum),
- uzimajući u obzir UN-ov Program održivog razvoja do 2030., posebno 11. cilj održivog razvoja o održivim gradovima i zajednicama,
- uzimajući u obzir Teritorijalni program 2030. – Budućnost za sva mjesta, usvojen 1. prosinca 2020. na neformalnom sastanku ministara nadležnih za prostorno planiranje, teritorijalni razvoj i/ili teritorijalnu koheziju,
- uzimajući u obzir Amsterdamski pakt kojim se uspostavlja Plan EU-a za gradove koji su na neformalnom sastanku održanom 30. svibnja 2016. odobrili ministri EU-a odgovorni za urbana pitanja,
- uzimajući u obzir Novu povelju iz Leipziga – transformativna snaga gradova za opće dobro, donesenu na neformalnom sastanku ministara nadležnih za urbana pitanja 30. studenoga 2020.,
- uzimajući u obzir Ljubljanski sporazum usvojen 26. studenoga 2021. na neformalnom sastanku ministara nadležnih za urbana pitanja,
- uzimajući u obzir Novi program za gradove koji su 20. listopada 2016. usvojili Ujedinjeni narodi,
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 17. siječnja 2023. naslovljenu „Iskorištavanje talenta u europskim regijama” (COM(2023)0032),

¹ SL L 435, 6.12.2021., str. 1.

² SL L 437, 28.12.2020., str. 1.

³ SL L 347, 20.12.2013., str. 320.

- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 4. veljače 2022. o osmom izvješću o koheziji: kohezija u Europi do 2050.(COM(2022)0034),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 30. lipnja 2021. naslovljenu „Dugoročna vizija za ruralna područja EU-a – Do 2040. ostvariti jača, povezana, otporna i prosperitetna ruralna područja” (COM(2021)0345),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 3. ožujka 2021. naslovljenu „Unija ravnopravnosti: Strategija o pravima osoba s invaliditetom za razdoblje 2021. – 2030.” (COM(2021)0101),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 11. prosinca 2019. naslovljenu „Europski zeleni plan” (COM(2019)0640),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 17. rujna 2020. naslovljenu „Povećanje klimatskih ambicija Europe za 2030. – Ulaganje u klimatski neutralnu budućnost za dobrobit naših građana” (COM(2020)0562),
- uzimajući u obzir inicijativu Komisije Novi europski Bauhaus pokrenutu 16. rujna 2020.,
- uzimajući u obzir radni dokument osoblja Komisije od 17. lipnja 2022. naslovljen „New European Bauhaus territorial development model (NEB TDM) financial instrument” (Financijski instrument za model teritorijalnog razvoja u okviru novog europskog Bauhauusa) (SWD(2022)0172),
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 14. rujna 2022. o Novom europskom Bauhausu¹,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 13. prosinca 2022. o dugoročnoj viziji za ruralna područja EU-a – do 2040. ostvariti jača, povezana, otporna i prosperitetna ruralna područja²,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 15. rujna 2022. o gospodarskoj, socijalnoj i teritorijalnoj koheziji u EU-u: Osmo izvješće o koheziji³,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 15. veljače 2022. o izazovima za urbana područja u razdoblju nakon pandemije bolesti COVID-19⁴,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 20. svibnja 2021. o preokretanju demografskih trendova u regijama EU-a uz pomoć instrumenata kohezijske politike⁵,

¹ SL C 125, 5.4.2023., str. 56.

² SL C 177, 17.5.2023., str. 35.

³ SL C 125, 5.4.2023., str. 100.

⁴ SL C 342, 6.9.2022., str. 2.

⁵ SL C 15, 12.1.2022., str. 125.

- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 25. ožujka 2021. o kohezijskoj politici i regionalnim strategijama za okoliš u borbi protiv klimatskih promjena¹,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 13. ožujka 2018. o ulozi regija i gradova EU-a u provođenju Pariškog sporazuma s konferencije COP 21 o klimatskim promjenama²,
- uzimajući u obzir mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora od 18. rujna 2020. naslovljeno „Revizija Teritorijalnog programa EU-a, Povelje iz Leipziga i Plana EU-a za gradove”³,
- uzimajući u obzir detaljnu analizu naslovljenu Territorial Agenda 2030 – Implementation Review (Teritorijalni program 2030. – Revizija provedbe), koju je 7. lipnja 2023. objavila Glavna uprava za unutarnju politiku⁴,
- uzimajući u obzir studiju provedenu za Glavnu upravu Komisije za regionalnu i urbanu politiku (GU REGIO) naslovljenu Integrated territorial and urban strategies: how are ESIF adding value in 2014-2020 (Integrirane teritorijalne i urbane strategije: kako europski strukturni i investicijski fondovi dodaju vrijednost u razdoblju 2014. – 2020., koja je objavljena u prosincu 2017.⁵,
- uzimajući u obzir STRAT-Board, interaktivni alat koji su razvili Zajednički istraživački centar (JRC) Europske komisije i GU REGIO koji prikazuje kako europski strukturni i investicijski fondovi (ESIF-ovi) podupiru integrirani pristup urbanom i teritorijalnom razvoju⁶,
- uzimajući u obzir Handbook of territorial and local development strategies (Priručnik o strategijama teritorijalnog i lokalnog razvoja)⁷ i Handbook of Sustainable Urban Development Strategies (Priručnik o strategijama održivog urbanog razvoja⁸), koje je objavio JRC,
- uzimajući u obzir radni dokument Glavne uprave REGIO naslovljen „The geography of EU discontent and the regional development trap” (Geografija nezadovoljstva u EU-u i zamka nedovoljnog razvoja regija), objavljen u ožujku 2023.,
- uzimajući u obzir studiju koju je naručilo Vijeće europskih općina i regija naslovljenu „Integrirana teritorijalna ulaganja i lokalni razvoj pod vodstvom zajednice – korištenje integriranih teritorijalnih alata u kohezijskoj politici” objavljen u prosincu 2022.,

¹ SL C 494, 8.12.2021., str. 26.

² SL C 162, 10.5.2019., str. 31.

³ SL C 429, 11.12.2020., str. 145.

⁴ Detaljna analiza – Territorial Agenda 2030 – Implementation Review (Teritorijalni program 2030. – Revizija provedbe), Europski parlament, Glavna uprava za unutarnju politiku, Resorni odjel B – Strukturna i kohezijska politika, 7. lipnja 2023.

⁵ Europska komisija, „[Integrirane teritorijalne i urbane strategije: kako europski strukturni i investicijski fondovi dodaju vrijednost u razdoblju 2014. – 2020.?– Završno izvješće](#)”, prosinac 2017.

⁶ Europska komisija, „[STRAT-Board](#)”.

⁷ Europska komisija, „[Priručnik o strategijama teritorijalnog i lokalnog razvoja](#)”.

⁸ Europska komisija, „[Priručnik o strategijama održivog urbanog razvoja](#)”.

- uzimajući u obzir Povelju iz Leipziga o održivim europskim gradovima iz 2007. i Novu Povelju iz Leipziga – transformativna moć gradova za opće dobro od 30. studenog 2020.,
 - uzimajući u obzir članak 54. Poslovnika, članak 1. stavak 1. točku (e) Odluke Konferencije predsjednika od 12. prosinca 2002. o postupku davanja odobrenja za sastavljanje izvješća o vlastitoj inicijativi te Prilog 3. priložen toj odluci,
 - uzimajući u obzir mišljenje Odbora za poljoprivredu i ruralni razvoj,
 - uzimajući u obzir izvješće Odbora za regionalni razvoj (A9-0420/2023),
- A. budući da kohezijska politika i dalje ostaje, a i trebala bi ostati, glavna investicijska politika za regije i gradove EU-a te da joj svrha nije dosljedno služiti kao prvi izbor za financijsku pomoć pri suočavanju s nepredviđenim događanjima koja utječu na naše društvo i gospodarstvo; budući da je Teritorijalni program vodeći instrument teritorijalne politike EU-a, kao što se odražava u njegovim nacionalnim programima i projektima, te pruža smjernice za strateško prostorno planiranje i regionalni razvoj, poziva na jačanje teritorijalne dimenzije sektorskih politika na svim razinama upravljanja i nastoji promicati uključivu i održivu budućnost za sva mjesta i pomoći u postizanju ciljeva održivog razvoja u Europi;
- B. budući da su izazovi s kojima se suočavaju regije EU-a utvrđeni i da se njima upravlja na teritorijalnoj razini;
- C. budući da se ni u prethodnoj ni u sadašnjoj Uredbi o zajedničkim odredbama posebno ne upućuje na Teritorijalni program 2020. odnosno 2030.; budući da glava III. poglavlje II. sadašnje Uredbe o zajedničkim odredbama pruža osnovu za povlačenje sredstava kohezijske politike putem strategija teritorijalnog razvoja; budući da se članak 7. Uredbe (EU) 1301/2013¹ odnosi na održivi urbani razvoj temeljen na integriranim održivim urbanim strategijama kao okvir za odabir pojedinačnih operacija;
- D. budući da se lokaliziranim pristupom donošenju politika koji se temelji na integriranom teritorijalnom razvoju nastoji osloboditi jedinstveni potencijal povezan s teritorijalnim resursima, znanjem i imovinom, istodobno prepoznajući potrebu za prilagođenim rješenjima na različitim vrstama teritorija;
- E. budući da se čini da su glavne poteškoće s kojima su se lokalne i regionalne institucije i civilno društvo susreli u razdoblju 2014. – 2020. bile nedovoljna tehnička i administrativna potpora, nesrazmjerne birokratske prepreke, nedostatak vještina i osposobljavanja, znanja i izgradnje kapaciteta te loša suradnja među različitim razinama upravljanja, uz sporu apsorpciju sredstava;
- F. budući da se čini da u regijama i upravnim jedinicama u kojima se provodi LEADER, obvezni upravitelj lokalne akcijske skupine doprinosi poboljšanju uspješnosti i iskorištavanju regionalnog financiranja;

¹ Uredba (EU) br. 1301/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o Europskom fondu za regionalni razvoj i o posebnim odredbama o cilju „Ulaganje za rast i radna mjesta” te stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1080/2006 (SL L 347, 20.12.2013., str. 289.).

- G. budući da se bogatstvo teritorijalne raznolikosti EU-a treba smatrati dinamičnim i složenim sustavom u kojem se svaka regija suočava s razvojnim izazovima u skladu sa svojim posebnostima; budući da su sve veće nejednakosti među mjestima i među ljudima dosegle kritičnu razinu i da je potrebno usklađeno djelovanje na svim geografskim i upravljačkim razinama kako bi se osigurali pozitivni izgledi za budućnost za sve ljude i mjesta diljem EU-a;
- H. budući da Priručnik o strategijama teritorijalnog i lokalnog razvoja nudi metodološku potporu na svim razinama;
- I. budući da je mikrokohezija oblik ravnoteže za nerazvijena područja unutar razvijenijih regija; budući da se Teritorijalnim programom 2030., koji je izričito usmjeren na „mjesta i ljude”, razvija „ideja međuljudske kohezije” uz teritorijalnu koheziju, uzimajući u obzir da se te razlike mogu riješiti samo posvećivanjem veće pozornosti raznolikosti i potencijalu teritorija, kao i osmišljavanjem lokaliziranih politika i strategija u cilju boljeg uključivanja teritorijalne dimenzije u sve fondove EU-a;
- J. budući da se u članku 28. UZO-a integrirana teritorijalna ulaganja i lokalni razvoj pod vodstvom zajednice određuju kao instrumenti za provedbu strategija teritorijalnog razvoja te se poziva na usklađenost i koordinaciju među fondovima kada se nekoliko njih primjenjuje na istu strategiju za regionalni ili lokalni razvoj; budući da su ti instrumenti usmjereni na teritorijalni razvoj odozdo prema gore te se njima jača aktivno sudjelovanje lokalnih dionika;
- K. budući da je u razdoblju 2014. – 2020. programirano 1975 strategija u tadašnjih 28 država članica, za koje su dodijeljena sredstva u iznosu od 19 milijardi EUR iz Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRR), od čega je 13,8 milijardi EUR dodijeljeno za integrirana teritorijalna ulaganja u devet država članica;
- L. budući da je lokalni razvoj pod vodstvom zajednice bio drugi najčešće upotrebljavani alat država članica za razvoj teritorijalnih ili lokalnih strategija u razdoblju 2014. – 2020. i da se njime jamči da će lokalne i regionalne vlasti i dionici biti potpuno uključeni u pripremu, provedbu i praćenje sredstava EU-a koja primaju; budući da ne postoji izdvajanje sredstava za korištenje lokalnog razvoja pod vodstvom zajednice u programskom razdoblju od 2021. do 2027. godine;
- M. budući da je provedba integriranih teritorijalnih ulaganja i lokalnog razvoja pod vodstvom zajednice i dalje neujednačena diljem EU-a te da nekoliko država članica i upravljačkih tijela pokazuju slabu predanost njihovoj provedbi; budući da se tumačenje i provedba cilja politike br. 5 „Europa bliža građanima” razlikuju među državama članicama, što dovodi do niske razine provedbe integriranih teritorijalnih ulaganja i lokalnog razvoja pod vodstvom zajednice; budući da bi suzakonodavci u budućnosti trebali razmotriti fleksibilniju provedbu cilja politike br. 5 bez strogih zahtjeva u pogledu strategija i upravljanja, čime bi se doprinijelo njegovoj otvorenosti za sve vrste inicijativa kojima se doprinosi regionalnom i lokalnom razvoju;
- N. budući da su integrirana teritorijalna ulaganja i lokalni razvoj pod vodstvom zajednice instrumenti koji bi trebali biti usmjereni ne samo na olakšavanje pristupa teritorijalnom razvoju odozdo prema gore uključivanjem lokalnih i regionalnih vlasti od samog početka, već i olakšavanjem dijaloga između različitih dionika i povećanjem suradnje

između javnog i privatnog sektora, kao i poticanjem suradnje i prijenosa informacija između svih razina vlasti;

- O. budući da se u Teritorijalnom programu 2030. Parlament i njegov Odbor za regionalni razvoj kao nadležni odbor za gospodarsku, socijalnu i teritorijalnu koheziju pozivaju da uzmu u obzir njegove ciljeve zagovaranjem njegovih prioriteta u zakonodavnim postupcima EU-a;
- P. budući da su integrirana teritorijalna ulaganja i lokalizirane politike nužni uvjeti za postizanje strateških ciljeva EU-a kao što su zelena i digitalna tranzicija; budući da lokalizirane politike mogu pomoći područjima da pobjegnu od dugoročnog gospodarskog pada i „zamke regionalnog razvoja” u kojoj regija ne može zadržati svoju gospodarsku dinamičnost u pogledu prihoda, produktivnosti i zapošljavanja;
- Q. budući da se u Teritorijalnom programu 2030. utvrđuju dva sveobuhvatna cilja, „Pravedna Europa” i „Zelena Europa”, koji imaju šest prioriteta (Uravnotežena Europa, Funkcionalne regije, Integracija koja prelazi granice, Zdrav okoliš, Kružno gospodarstvo i Održive veze) za razvoj europskog područja kao cjeline zajedno sa svim njegovim mjestima; budući da se Teritorijalnim programom 2030. ciljevi teritorijalnog razvoja EU-a dodatno usklađuju s UN-ovim Programom održivog razvoja do 2030. i europskim zelenim planom; budući da se planom EU-a za gradove, a na temelju Povelje iz Leipziga, podupiru ciljevi Teritorijalnog programa 2030.;
- R. budući da snažan zajednički teritorijalni razvoj putem Uredbe o zajedničkim odredbama i provedbe Teritorijalnog programa 2030. može poslužiti kao sredstvo za jačanje solidarnosti i demokratskih procesa te za pravedan i zeleni EU; budući da teritorijalni pristupi donose dodanu vrijednost primjenom strateške, prostorne perspektive koja obuhvaća posebne kombinacije društvenih, institucionalnih, gospodarskih i ekoloških izazova i mogućnosti koji utječu na razvoj svih vrsta teritorija;
- S. budući da je provedba prioriteta Teritorijalnog programa 2030. i dalje neujednačena diljem EU-a, posebno uzimajući u obzir prostorne razlike kao što je inzularnost; budući da zaključci Teritorijalnog programa 2030. pokazuju sve veće nejednakosti unutar EU-a, što naglašava razlike između ljudi i teritorija;
- T. budući da se u Teritorijalnom programu 2030. poziva na jačanje teritorijalne dimenzije sektorskih politika na svim razinama upravljanja; budući da su vodeća načela Teritorijalnog programa 2030. obuhvaćena dvama prioritetima „Ljudi i mjesta se razdvajaju” i „Održivi razvoj i klimatske promjene”;
- U. budući da je usvajanjem Teritorijalnog programa 2030. pokrenuto sedam pilot-aktivnosti, koje služe kao primjer primjene njegovih ciljeva na terenu, na lokalnoj i regionalnoj razini, i kojima se nadahnjuju zajednička djelovanja diljem EU-a, a to su: „Budućnost za regije koje zaostaju”, „Razumijevanje načina na koji sektorske politike oblikuju prostorne (ne)ravnoteže”, „Mala mjesta su važna”, „Prekogranično prostorno planiranje”, „Klimatske mjere u alpskim gradovima”, „Prilagodba klimatskim promjenama i otpornost na klimatske promjene putem tranzicije krajolika” te „Smanjenje artificijalizacije zemljišta, širenje urbanih područja i prekrivanje tla u gradovima različitih veličina i funkcionalnim urbanim područjima”;

- V. budući da je, uzimajući u obzir ograničenu geografsku ravnotežu u razvoju tih pilot-mjera i administrativne poteškoće do kojih je dolazilo kada su se pilot-aktivnosti financirale iz nekoliko programa, potrebno bolje prikupljanje podataka, kao i dosljedna revizija Teritorijalnog programa 2030.;
1. naglašava da je u razdoblju 2014. – 2020. samo 28 % strategija održivog urbanog razvoja provedeno putem integriranih teritorijalnih ulaganja; poziva Komisiju da poduzme mjere za poticanje upotrebe takvih alata za razvoj Teritorijalnog programa 2030., posebno intenziviranjem komunikacijskih aktivnosti;
 2. naglašava vrijedan doprinos teritorijalnom razvoju koji je rezultat mjera koje se provode u okviru lokalnog razvoja pod vodstvom zajednice, kao što su mjere u okviru programa LEADER; poziva Komisiju i države članice da ojačaju program LEADER povećanjem njegove proračunske omotnice, jamčenjem visoke razine autonomije lokalnih akcijskih skupina u pogledu njihova osnivanja i donošenja odluka te smanjenjem administrativnog opterećenja;
 3. poziva Komisiju da za potporu programima za razdoblje 2021. – 2027. upotrijebi rezultate predstojećeg izvješća o evaluaciji za 2024. za programsko razdoblje 2014. – 2020., kao i rezultate mjera u okviru lokalnog razvoja pod vodstvom zajednice, kao što su rezultati u okviru programa LEADER; primjećuje važnost kvalitativne analize instrumenata teritorijalnog razvoja; u tom pogledu žali zbog zaključka tematskog izvješća Europskog revizorskog suda o LEADER-u i lokalnom razvoju pod vodstvom zajednice po kojem nema dovoljno dokaza koji bi potvrdili njihove koristi;
 4. pozdravlja Priručnik o strategijama teritorijalnog i lokalnog razvoja i Priručnik o strategijama održivog urbanog razvoja kao smjernice za sve administrativne razine za izradu, provedbu i praćenje strategija teritorijalnog i lokalnog razvoja, uključujući urbani razvoj; smatra da treba poticati širenje dobrih primjera iz prakse u području teritorijalnog razvoja kako bi se osigurala učinkovitost i održivost projekata; međutim, žali zbog zakašnjelog objavljivanja tih priručnika i potiče Komisiju da izradi pravodobne smjernice za pojednostavljenje postupka razvoja programa; ističe da je potrebno državama članicama ponuditi više smjernica i veću fleksibilnost u pogledu provedbe cilja politike br. 5 „Europa bliža građanima” i mjera za postizanje tog cilja, uskladiti te mjere s onima iz Teritorijalnog programa 2030. i stvarati poticaje za dodjelu više sredstava za cilj politike br. 5;
 5. poziva države članice da promiču strateško prostorno planiranje u kojem se uzimaju u obzir područja u cjelini izvan gradskih, urbanih i funkcionalnih urbanih područja; nadalje, poziva države članice da ojačaju ruralno-urbane veze kako bi se postigao uravnoteženiji teritorijalni razvoj diljem EU-a te da razmotre prekogranično planiranje i provedbu s pomoću pristupa odozdo prema gore kao što su lokalni razvoj pod vodstvom zajednice i integrirana teritorijalna ulaganja;
 6. poziva Komisiju i Vijeće da namijene sredstva za ruralna područja i regije izložene ozbiljnim i trajnim prirodnim ili demografskim poteškoćama na isti način na koji je 8 % sredstava kohezijske politike namijenjeno za razvoj programa u okviru plana za gradove; napominje da bi se ta sredstva trebala pretežito koristiti s pomoću alata za integrirani teritorijalni razvoj;

7. uzima u obzir kapacitete koje su lokalne i regionalne vlasti pokazale u provedbi teritorijalnih alata i upravljanju njima te smatra da je potrebna promjena paradigme u uključivanju lokalnih i regionalnih vlasti u planiranje i provedbu teritorijalnih alata i upravljanje njima; poziva na učinkovitu provedbu načela partnerstva i temeljito savjetovanje s lokalnim i regionalnim vlastima i ostalim dionicima prije definiranja mjera integriranih teritorijalnih ulaganja i lokalnog razvoja pod vodstvom zajednice; ističe važnost pristupa „odozdo prema gore” za teritorijalni razvoj, uz istodobno osnaživanje građana da preuzmu odgovornost za razvoj svojih teritorija;
8. poziva da se strategije teritorijalnog ili lokalnog razvoja koje se financiraju iz više programa objedine, u skladu s člankom 28. Uredbe o zajedničkim odredbama i uz potporu Komisije, ako je to potrebno, kako bi se spriječila kašnjenja i administrativne prepreke; pozdravlja mogućnost uvedenu u programskom razdoblju 2021. – 2027. da se odredi vodeći fond za strategije koje se financiraju iz više fondova;
9. napominje da su teritorijalni instrumenti kao što su lokalni razvoj pod vodstvom zajednice i integrirana teritorijalna ulaganja dokazane mjere kojima se EU može približiti građanima; konstatira da podaci interaktivnog alata STRAT-Board za razdoblje 2014. – 2020. pokazuju da je lokalni razvoj pod vodstvom zajednice imao važnu ulogu u razvoju teritorijalnih strategija, naglašavajući snažan interes na lokalnoj razini za aktivno sudjelovanje u razvoju tih strategija; poziva države članice i Komisiju da pojednostave administrativno upravljanje fondovima, posebno u slučajevima u kojima se lokalni razvoj pod vodstvom zajednice oslanja na više fondova; naglašava da su integrirana teritorijalna ulaganja glavni alat kojim se koriste države članice s većom dodjelom sredstava iz EFRR-a jer mogu brzo apsorbirati iznose te su u mogućnosti pokriti nekoliko glavnih osi prisutnih u jednom ili više programa;
10. naglašava jasnu razliku između država članica koje su se zauzele za razvoj integriranih teritorijalnih ulaganja ili lokalni razvoj pod vodstvom zajednice i onih koje nisu; poziva Komisiju da pojasni tu razliku kako bi se izbjegle geografske razlike te da osigura prilagođenu tehničku potporu onim državama članicama koje nisu iskoristile te teritorijalne alate; potiče sve države članice da u većoj mjeri iskoriste alate integriranog teritorijalnog razvoja kako je definiran u članku 28. Uredbe (UZO) i osiguraju poštovanje partnerstva kako je definirano u članku 8. Uredbe (UZO); smatra da bi alati za integrirana teritorijalna ulaganja trebali biti obvezni za države članice;
11. pozdravlja tehnička pojednostavnjenja u teritorijalnom razvoju uvedena u programskom razdoblju 2021. – 2027.; međutim, poziva Komisiju i države članice da zadrže potrebne dodatne administrativne propise na najnižoj mogućoj razini i da se još više usredotoče na proporcionalnost jer mali projekti trenutačno imaju razmjerno veće administrativno opterećenje (za korisnike) i administrativne troškove (za programska tijela) od većih projekata;
12. smatra da je Teritorijalni program 2030. stvaran i odgovarajući instrument usmjeren na smanjenje prostorne dimenzije nejednakosti i jamčenje kohezije EU-a putem upravljanja svakom od njegovih regija s njihovim posebnostima; stoga smatra da bi društva i područja trebali biti više uključeni u priznavanje važnosti tog programa; poziva Komisiju da izmijeni ulogu Teritorijalnog programa 2030. koja bi nadilazila ulogu vodiča za teritorijalno upravljanje;

13. primjećuje da se Teritorijalnim programom 2030. ne zagovaraju samo odgovori lokalizirane politike na teritorijalne izazove, već se njime pruža i vizija i ambicija za cilj teritorijalne kohezije kroz bolje uključivanje lokalnih i regionalnih vlasti i građana;
14. ističe da, iako je financiranje iz više fondova jedna od glavnih svrha teritorijalnih integriranih alata, trenutačni nalazi pokazuju da se u nekim zemljama korištenje financiranja iz više fondova i dalje može pokazati teškim, posebno s obzirom na to da u trenutačnom razdoblju EPFRR (ruralni razvoj) više nije uključen u Uredbu o zajedničkim odredbama te bi stoga bile potrebne dodatne i posebne mjere za usklađivanje pravila EPFRR-a i drugih fondova kohezijske politike (tj. upotreba različitih fondova EU-a za integrirane projekte na lokalnoj razini koji se odnose na nekoliko ciljeva politike);
15. poziva države članice da aktivno promiču uključivanje rodno osviještene politike u pripremu i provedbu pilot-projekata Teritorijalnog programa 2030. na terenu;
16. naglašava da su pravedni i dostojanstveni prihodi i kvaliteta života građana i njihovih obitelji u ruralnim područjima ključni za osiguravanje društvenog napretka i uspješnog teritorijalnog i lokalnog razvoja; ustraje u potrebi za osiguravanjem pristojnih uvjeta života i rada te socijalne zaštite za sve;
17. naglašava važnost bolje usklađenosti politika i procjene učinka budućih inicijativa integriranog teritorijalnog razvoja EU-a i drugih važnih inicijativa za ruralna područja kako bi se procijenila usklađenost i komplementarnost politika EU-a i njihov mogući učinak na ruralna područja, čime bi se na učinkovit način spriječilo raseljavanje iz ruralnih područja i olakšala generacijska obnova, pristup osnovnim uslugama i otvaranje radnih mjesta u ruralnim područjima; naglašava važnost mehanizma procjene učinka na ruralna područja, među ostalim i za države članice pri procjeni učinaka predloženog zakonodavstva u ruralnim područjima; naglašava važnost uključivanja lokalnih i regionalnih vlasti u definiranje i provedbu mehanizama procjene učinka na ruralna područja, kao i u upravljanje tim mehanizmima na razini EU-a i nacionalnoj razini, kako bi se suzbilo socijalno isključivanje povezano s prijevozom i poboljšala teritorijalna pristupačnost tih područja i time unaprijedila prekogranična suradnja te suradnja ruralnih i urbanih područja, pristup širokopojasnom internetu i odgovarajućim uslugama, u prvom redu zdravstvenoj skrbi i obrazovanju, kao i diversifikacija ruralnog gospodarstva i revitalizacija ruralnih područja povećanjem njihove atraktivnosti te zajamčila održiva budućnost tih zajednica;
18. naglašava da bi aktivnosti Teritorijalnog programa 2030. trebale imati središnju ulogu u sporazumima o partnerstvu i programima; naglašava da bi te aktivnosti trebale biti odlučnije u dodjeli sredstava i da je potrebno promicati integraciju Teritorijalnog programa 2030. u politike EU-a, s naglaskom na niže razine upravljanja; smatra da bi u budućem višegodišnjem financijskom okviru za Teritorijalni program 2030. trebalo osigurati odgovarajuća financijska sredstva i metodologiju dodjele sredstava;
19. naglašava da je uključivanje prioriteta i ciljeva Teritorijalnog programa 2030. u zakonodavne instrumente i programe fondova kohezijske politike ključno te bi oni trebali biti prilagođeni svakom području; pozdravlja pilot-aktivnosti koje su razvijene u okviru Teritorijalnog programa 2030. te poziva države članice i Komisiju da nastave ulagati u te aktivnosti, poboljšavajući njihovu geografsku ravnotežu i bolje ih usklađujući s načelima Teritorijalnog programa 2030.;

20. naglašava potrebu za uključivanjem Parlamenta, posebno njegova nadležnog Odbora za regionalni razvoj, u pilot-aktivnosti, kako bi se osiguralo da su u skladu s trenutnim prioritetima EU-a, i promicanjem rezultata pilot-aktivnosti odnosno njihovim objavljivanjem na razini EU-a, uz njihovu integraciju i koordinaciju s inicijativama kao što je kohezijska politika, uključujući posebno EFRR i Interreg;
21. poziva na strategiju za olakšavanje sinergija između različitih fondova EU-a za projekte koji se provode s pomoću teritorijalnih alata i administrativno pojednostavljenje pilot-aktivnosti koje se financiraju iz više fondova kako bi se smanjile administrativne prepreke i olakšale prijave za te projekte;
22. smatra da bi poduzeća mogla imati ključnu ulogu u strategijama teritorijalnog razvoja; poziva Komisiju da podrži mehanizme suradnje između poduzeća te lokalnih i regionalnih vlasti u cilju izrade projekata teritorijalnog razvoja kojima bi se poticalo otvaranje radnih mjesta i gospodarski rast;
23. ističe golem potencijal Teritorijalnog programa 2030. i njegovih trenutačnih i budućih pilot-projekata za rješavanje vrlo raznolikih potreba neurbanih područja, uključujući ruralna područja, planinska područja, otoke i obalna područja, udaljena i rijetko naseljena područja te mnoge druge vrste područja u kojima postoji kombinacija urbanih i ruralnih obilježja; posebno ističe činjenicu da se ruralna područja često suočavaju s demografskim izazovima, niskom gustoćom naseljenosti i ograničenim pristupom uslugama od općeg interesa odnosno njihovom lošom kvalitetom, te da nemaju uvijek kapacitete za osmišljavanje i provedbu inovativnih rješenja, pa stoga mogu uvelike profitirati od razmjene najboljih praksi;
24. naglašava potrebu za boljim širenjem mjera i postignuća pilot-projekata kao primjera provedbe EU-fondova; podržava ideju o dvogodišnjoj konferenciji kako bi se lokalnim i regionalnim vlastima, kao i relevantnim akterima na nacionalnoj razini i razini EU-a, predstavile pilot-aktivnosti koje ih povezuju s drugim događanjima kao što su događanja u okviru pakta za ruralna područja ili Foruma gradova;
25. poziva države članice da razviju svoje teritorijalne programe u skladu s Teritorijalnim programom 2030. kao osnovom za programiranje svojih teritorijalnih strategija, uzimajući u obzir specifičnosti i vrlo raznolike potrebe svake svoje regije, te služeći kao poticaj, te kako bi potaknule proces donošenja odluka i osmišljavanje teritorijalnih i urbanih politika; nadalje poziva države članice da omoguće različite teritorijalne strategije za sve regije EU-a, uključujući ruralna područja, područja pogođena industrijskom tranzicijom, regije koje su izložene ozbiljnim i trajnim prirodnim ili demografskim poteškoćama kao što su najsjevernije regije i regije s vrlo niskom gustoćom naseljenosti, otoci, prekogranične regije i planinske regije;
26. ističe da dobri rezultati upravljačkih struktura mogu odrediti optimalnu kombinaciju prioriteta ulaganja kako bi se postigla potrebna vertikalna i horizontalna koordinacija na više razina za osmišljavanje i provedbu integriranih razvojnih strategija;
27. poziva države članice i Komisiju da promiču provedbu Teritorijalnog programa 2030. izvan okvira pilot-aktivnosti, čineći taj instrument referentnim okvirom za djelovanje koji pruža konkretne i prilagođene smjernice kako bi područja EU-a poboljšala svoju učinkovitost; ističe priliku da se regionalno financiranje uvjetuje postizanjem prioriteta Teritorijalnog programa 2030. te poziva Komisiju da razvije pokazatelje praćenja koji

povezuju Teritorijalni program 2030. i upotrebu fondova kohezijske politike, posebno EFRR-a;

28. ponavlja da je potrebno hitno ojačati politiku EU-a u pogledu ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe tim promjenama, među ostalim u svjetlu sve izraženijih ekstremnih vremenskih uvjeta u EU-u posljednjih godina i mjeseci; stoga poziva javne vlasti da nastave borbu protiv klimatskih promjena; u tom kontekstu ističe da je potrebno povećati ambicije i kvalitetu pilot-projekata u okviru cilja „Zelena Europa” i njegova prvog prioriteta „Zdrav okoliš”; naglašava da je teritorijalni razvoj ključan za izgradnju otpornih regija i osiguravanje održive provedbe financiranja kohezijske politike;
29. pozdravlja prijedlog Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora (EGSO) za promicanje europske povelje o ruralnim/urbanim pravima i odgovornostima; osim toga, uvjeren je da je potrebna veća suradnja s urbanim područjima kako bi se osiguralo da nijedno područje ili građanin ne bude zapostavljen u pravednoj tranziciji prema klimatski neutralnoj, održivoj i prosperitetnoj Europskoj uniji, težeći tome da postoji predanost pravednom pristupu u ruralnim i urbanim područjima i prikazujući dodanu vrijednost suradnje ruralnih i urbanih organizacija;
30. naglašava da je potrebno osigurati uravnoteženiji razvoj regija EU-a osiguravanjem bolje raspodjele sredstava EU-a, uključujući potporu u okviru zajedničke poljoprivredne politike unutar država članica i među njima; naglašava da je nemoguće postići održiv i dugoročan teritorijalni razvoj ako se potpora dodjeljuje različitim regijama na temelju povijesnih podataka;
31. napominje da sve više ljudi odlučuje živjeti u gradovima i raditi u ruralnim područjima; poziva Komisiju da osmisli programe kojima se uzimaju u obzir sva područja, uključujući velegradska, gradska i funkcionalna područja; potiče Komisiju da program LEADER osmisli na način da ga mogu upotrebljavati i mali gradovi;
32. poziva Komisiju da poveže iskustvo stečeno u provedbi Teritorijalnog programa 2030. s budućom kohezijskom politikom i preporukama Skupine na visokoj razini za budućnost kohezijske politike kako bi se na učinkovitiji način prevladale teritorijalne neravnoteže i funkcionalne neusklađenosti; ističe priliku koju pruža Teritorijalni program 2030. kao alat za procjenu učinka kohezijske politike s obzirom na cilj teritorijalne kohezije;
33. poziva Komisiju i države članice da do 2024. provedu usklađenu reviziju Teritorijalnog programa 2030., uključujući temeljitu reviziju njegova sustava upravljanja, napretka ostvarenog u provedbi i relevantnosti njegovih prioriteta, kako je navedeno u Teritorijalnom programu 2030.;
34. pozdravlja obvezujuću prirodu metodologije opisane u Priručniku o strategijama teritorijalnog i lokalnog razvoja u kojoj se teritorijalnim politikama daje isti značaj kao urbanim politikama;
35. poziva na jedinstveni okvir za strategije usmjerene na urbani i širi teritorijalni razvoj, uz sagledavanje teritorijalnih zahtjeva u cjelini; naglašava da bi se time mogle znatno smanjiti birokratske prepreke u prikupljanju sredstava;

36. poziva Komisiju da osigura pravilnu provedbu fondova i provedbu teritorijalnih instrumenata i da prednost učinkovitom upravljanju bez nesrazmjerne birokracije; ističe da je potrebno pojednostavniti pristup sredstvima uspostavom „jedinstvenih kontaktnih točaka” za potencijalne korisnike kohezijskih fondova EU-a i projekata integriranih teritorijalnih ulaganja ili lokalnog razvoja pod vodstvom zajednice, posebno radi pristupa informacijama o vrsti financiranja, administrativnim zahtjevima i prihvatljivosti;
37. prepoznaje ulogu Europskog vijeća u razvoju teritorijalnih aktivnosti država članica; traži od država članica da predvide dostatne ljudske resurse u upravljačkim tijelima i provedbenim tijelima zaduženima za integrirana teritorijalna ulaganja ili lokalni razvoj pod vodstvom zajednice u cilju osiguravanja tehničke potpore i savjetodavnih usluga, posebno za lokalne akcijske skupine i za partnere integriranih teritorijalnih ulaganja te kako bi se omogućila usklađenost s propisima;
38. poziva Komisiju da poveća svoju uključenost u teritorijalnu politiku putem kohezijske politike te da ojača upravljanje regijama kako bi se promicala kohezija i mikrokohezija obuhvaćanjem posebnosti svake regije, poboljšanjem donošenja odluka na lokalnoj i regionalnoj razini i primjenom postojećih alata za poboljšanje upravljanja zakonodavnim instrumentima; nadalje, poziva Komisiju i države članice da nastave podupirati fondove kohezijske politike kako bi se povećala otpornost teritorijalnog razvoja, posebno kako bi se ublažili učinci neočekivanih događaja, zaštitile regije od posljedica i poštovalo načelo „nenanošenja štete koheziji”;
39. svjestan je utjecaja odluka europskog semestra na teritorijalnu koheziju, a time i na razvojni kapacitet teritorijalnih programa; stoga ponovno ističe potrebu za jačanjem teritorijalne dimenzije u europskom semestru i poboljšanjem povezivanja kohezijske politike i europskog gospodarskog upravljanja, uz uključivanje lokalnih i regionalnih vlasti u sve faze postupaka povezanih s europskim semestrom i preporukama za pojedine zemlje;
40. poziva Europski odbor regija i Europski gospodarski i socijalni odbor, da preuzmu aktivniju ulogu u praćenju i daljnjem razvoju Teritorijalnog programa 2030.; poziva Komisiju da provede studiju o kapacitetima svake regije za ublažavanje budućih globalnih izazova koji utječu na teritorijalnu koheziju; napominje da bi se time osigurao alat za brzi odgovor kojim bi se omogućila fleksibilnost u dodjeli ili povećanju tih resursa, u skladu sa stanjem u stvarnom vremenu u regijama EU-a;
41. ističe važnost teritorijalnih alata u smislu povećanog i uključivog sudjelovanja civilnog društva i lokalnih te regionalnih vlasti; poziva Komisiju da istraži nove načine za daljnje podizanje razine osviještenosti o njihovim razlozima postojanja i znatno povećanje upotrebe integriranih teritorijalnih ulaganja i lokalnog razvoja pod vodstvom zajednice, među ostalim mogućim izdvajanjem postotka koji će se upotrebljavati u okviru kohezijske politike nakon 2027.;
42. poziva Europsku investicijsku banku da poveća financijska sredstva predviđena za fondove kohezijske politike u cilju očuvanja ravnoteže i pravilnog funkcioniranja naših regija;
43. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću, Komisiji te nacionalnim i regionalnim parlamentima država članica.